

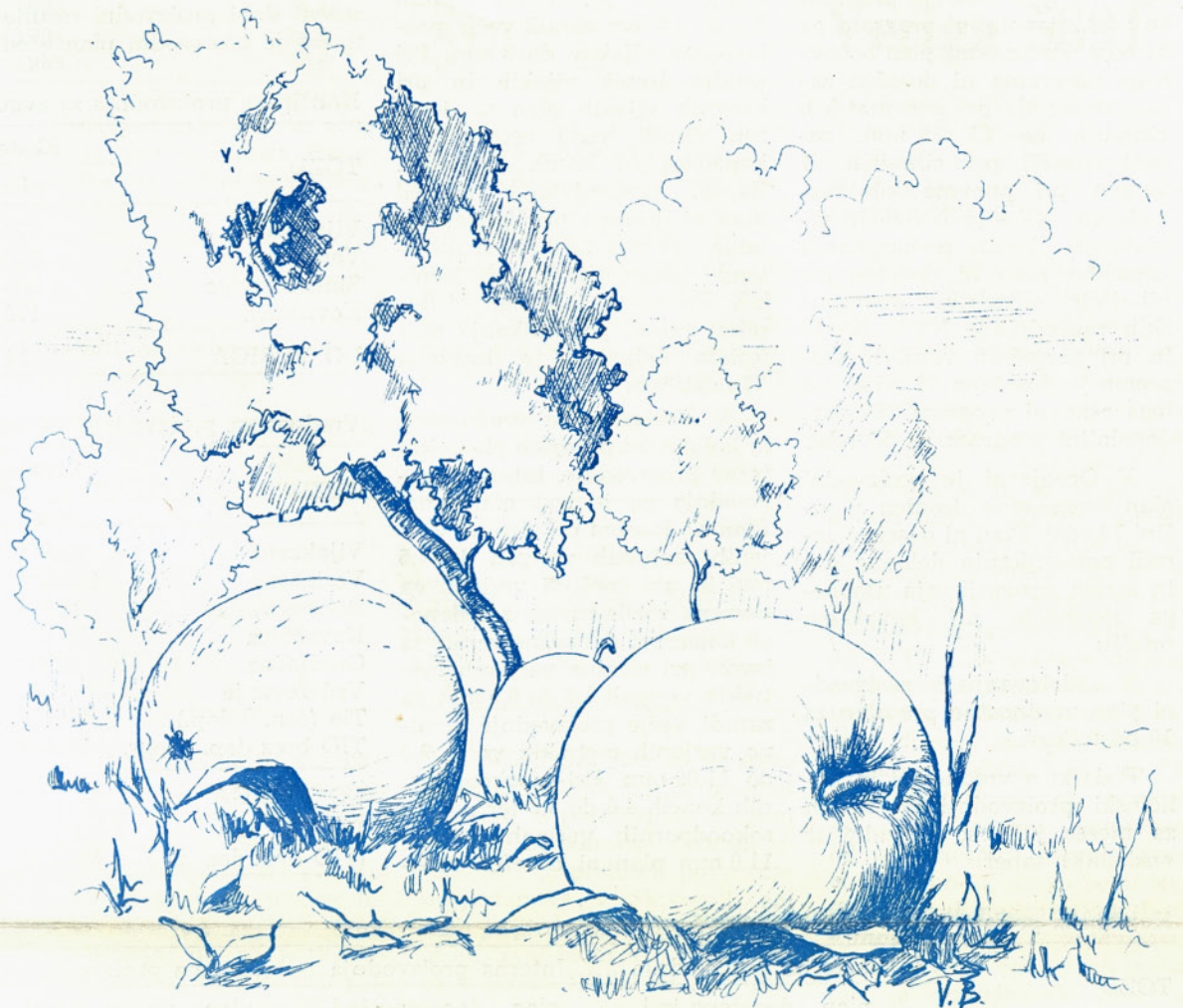
Ze uvodnik v prejšnji številki se je dotaknil stvari, ki so se v vsej svoji veličini razmahnile šele kasneje, v avgustu. Zdi se, da bi bilo ustaljeni obrazec potrebno samo izpolniti z novimi podatki, pa bi lahko imeli nov uvodnik. Skratka, v medsebojno komuniciranje vključujemo (vsi po vrsti od vzdrževalcev, kovačev, vodilnih do republiških forumov) cel kup varnostnih faktorjev v obliki posploševanj, olepševanj, obtoževanj ali na kratko demagogije, za katero se skrivajo resnični interesi in cilji. Če bi hoteli priti do resnice, bi morali vsak dogodek natančno preanalizirati, kar se v praksi skoraj nikoli ne zgodi. Resnica sama pa je navsezadnje tudi dokaj nebogljen, saj je ne želimo slišati ali pa ji preprosto ne verjamemo. Za kaj takega bi namreč potrebovali kriterije presojanja, ki pa na žalost v naši stvarnosti niso ne vem kako jasno opredeljeni.

Sicer pa avgustovske dogodke same po sebi niti ne nameravam komentirati, ker je bilo o njih že toliko izrečenega, da je to nepotrebno. Dotaknil bi se jih kvečjemu z vidika »aktiviranja lastnih sil«, o čemer je bilo govora ob obisku posebne delovne skupine CK ZKS v Verigi 5. 9. 1985, ki jo je vodil Roman Albreht.

Obisk in teme razgovora so bile formalno namenjene članom zveze komunistov, sicer pa je dokaj očitno, da je vprašanje aktiviranja lastnih moči praktično vprašanje vsakega zaposlenega v delovni organizaciji. Obstoj in razvoj družbene lastnine na produkcijskih in drugih sredstvih v tovarni je dejansko, ne samo teoretično, odvisen prav od razrešitve tega vprašanja. Z drugimi besedami: s temi sredstvi mora nekdo gospodariti, za gospodarjenje pa mora biti motiviran. Omenjena motivacija pa je najbrž najbolj zapletena in težko obvladljiva zadeva v življenju neke tovarne. Brez ljudi, skupin ali struktur, ki mislijo in ravna kot gospodarji, je tovarna mrtva stvar in nesposobna poslovanja. Problem karikiram, toda za obstoj, razvoj in uspešnost še zdaleč ne zadostuje le izpolnjevanje dolžnosti po zakonu, pravilniku ali sklepu samoupravnega organa. Prav tako je veliko vprašanje, če je za to dovolj ravnati se po političnih smernicah (v praksi zelo heterogene) ali sindikalno socialnih težnjah in pritiskih.

Toda kako motivacijo vzpostaviti, od kod jo vzeti? Če razumem prav, naj bi bilo to jedro problema, ki se ga je lotila akcija aktiviranja lastnih sil. Iluzorno bi bilo pričakovati, da bi obisk skupine CK vse to razrešil. Gotovo je bilo to pozitivno z vidika izobraževanja in informiranja, drugi vidiki aktiviranja pa še naprej ostajajo bolj ali manj odprti. Bilo je veliko povedanega o poslovanju podjetja, o osebnih dohodkih, o problemu pridobivanja in delitve dohodka, inflaciji, življenjskemu standardu, o družbenopolitični organiziranosti, delegatskem sistemu, problemih kadrovanja, inventivnosti, razvojnih usmeritvah tovarne itd. V okviru danih možnosti je bil razgovor pravzaprav zelo konstruktiven, tistega osnovnega vprašanja — motiviranosti za gospodarjenje s kapitalom podjetja — pa ni mogel ustrezno ponuditi. Kolkor toliko oprijemljiv element, ki naj bi nas gnal naprej, naj bi bil le strah pred izgubo možnosti, da normalno živimo, torej pred revščino. Spoznanje strahu bi bilo verjetno kar dovolj, če se v praksi ne bi vpletel še način razmišljanja v stilu: to ni moj problem, rešujejo naj ga tisti, ki so za to pristojni. Od tod naprej bi bilo možno razplesti še celo verigo vprašanj, odgovor pa bi se nam verjetno kar naprej izmikal.

Namesto analiziranja akcije, za katerega najbrž niti nisem pooblaščen, se mi zdi ob tem vredno vprašati, kaj so lastne moči v tovarni in tudi izven nje in kam so usmerjene. Če si za vzorec vzamemo tako imenovane »avgustovske dogodke«, lastnih moči v smislu ideje omenjene politične akcije ne znam izluščiti. O upravičenosti nekega revolta, nameravanega izstopa iz sindikata, zahtev po raznoraznih višinah in načinih izplačevanj osebnih dohodkov, reakcijah sil zunaj naše tovarne sploh ne nameravam soditi. Upravičenost je zmeraj relativna stvar, stvar kriterija, stališča ali interesa. Povsem logično je, da je malokdo zadovoljen z realnim padanjem osebnih dohodkov, tudi direktor najbrž ne. Upravičenost tovrstnega revolta je na dlani, samo kdo in kako naj ga reši itd. V praksi najpomembnejši kriterij pa je očitno politična moč, kogarkoli, tudi kovačev in vzdrževalcev, čeprav je njihova že odsev razmerij v politiki nasploh. In v

takem primeru smo z logiko opravili. Vse moči, lastne, tuje in ne vem čigave še, so bile uporabljene za pomiritev in manj za ureditev razmer. Pri ureditvi razmer pa gotovo ne moremo misliti le na tovarno samo, saj npr. inflaciji (vpliva za izplačilo pri dopustih, bolniških, pokojninah) ne moremo biti kos. Gre za očitno sistemsko vprašanje. Pri vsej angažiranosti v avgustu pa trdim, da so prave lastne moči stale ob strani, kot že v tolikih primerih. Ne morem govoriti o konkretnih ljudeh, gre pa za ljudi ali skupine, ki so tovarni in vzporedno vsem zaposlenim, sposobne nekaj dati, nekaj, kar je več od rutine. Rutina ali dobro in vestno obvladovanje rednega dela je seveda zelo pomembno za izpolnjevanje planov, razvoja in prilagoditve spremembam trga pa ne prinese, zato je hkrati tudi znak zaostajanja. Z omenjenimi lastnimi silami (strokovnim potencialom) pa se dejansko skoraj nihče resno ne ukvarja. Očitno so premalo glasne in ne uporabljajo pravih metod. Za politiko so tako rekoč nezanimive. Če je inovativna dejavnost preskromna, to sploh ni družbeno nevarno. Zveza med stagnacijo in družbenimi konflikti pa je že preveč abstraktna, da bi vzbujala splošno pozornost.

M. Janša

Proizvodnja v juliju in avgustu

Za julij je značilno slabo doseganje proizvodnega plana, tako količinsko kot tudi vrednostno. Proizvedli smo skupno 1.750 ton izdelkov, kar je 8% manj od planirane proizvodnje. Tudi eksterna proizvodnja je količinsko 14 odst. nižja od planirane, proizvedenih pa je bilo 962 ton, kar predstavlja 55 odst. skupne proizvodnje. Interna proizvodnja je 1 odst. višja od planiranih količin. Količinsko je eksterna proizvodnja v vseh tozidih pod planirano, prav tako skupna proizvodnja. Samo v Sidrnih verigah je presežen plan interne proizvodnje. Tudi vrednostno proizvodnega plana nismo dosegli. Proizvedli smo skupno za 561.662 tisoč din izdelkov, to je za 8 odst. manj kot je bilo planirano. Brez upoštevanja dopolnilnega programa v TIO je skupna vrednostna proizvodnja za 9 odst. manjša kot je bilo planirano.

V juliju je v Vijakarni proizvodni plan v kg dosežen 92 odst., kosovno pa 90 odst. Plan ni dosežen zaradi popravila valjčnih avtomatov pri iver vijakih do Ø 3,0 in Ø 3,1 do 3,5 mm, zaradi pomanjkanja delovne sile pri embalaranju pa pri žičnikih. Odprema je dosežena 89-odstotno.

V Verigarni je eksterna proizvodnja dosežena v višini 85 odst., interna proizvodnja pa samo v višini 48 odst. Plan ni dosežen pri strojno varjenih metrskih verigah Ø 4,6 do 8,9 mm zaradi kalibriranja, zaradi pomanjkanja žice pri visokoodpornih verigah Ø 4,6 do 8,9 mm, zaradi okvare indukcijske peči pri visokoodpornih koncih 4,6 do 8,9 mm. Pomanjkanje naročil je vzrok za nedoseganje plana pri verigah za traktorje, pomanjkanje žice pa pri zaščitnih verigah. Odprema je dosežena v višini 71 odst.

V Sidrnih verigah plan eksterne proizvodnje količinsko ni dosežen, plan interne proizvodnje pa je presežen za 4 odst. Plan ni dosežen zaradi tekočih okvar strojev pri topo varjenih verigah Ø 13 do 26 mm, zaradi cementacije pri odgorevno varjenih verigah Ø 21 do 37 mm in zaradi proizvodnje drobnejših dimenzij pri odgorevno varjenih verigah nad Ø 37 mm. Odprema je dosežena v višini 78 odstotkov.

Tudi v Kovačnici proizvodni plan ni dosežen. Plan ni dosežen pri kavljih in žičnih vponah zaradi pomanjkanja delov-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

ne sile, pri odkovkih zaradi velikih popravil strojev in kapacitet cementacije, pri visokoodpornih bremenskih verigah in žičnih vrveh pa zaradi pomanjkanja naročil. Plan je presežen le pri dvoverižnih transporterjih, pri škopcih in pri bremenskih verigah. Odprema je dosežena z višini 88 odst.

V TIO je proizvodni plan vrednostno dosežen v višini 53 odst., od tega osnovni program 66 odst., dopolnilni program pa 31 odst. Proizvodni plan osnovnega programa ni dosežen zaradi materiala pri pnevmatskih cilindrih do Ø 25 mm, zaradi naročil pri cilindrih Ø 50 mm, pri pnevmatskih razvodnikih NV 4 in NV 25 in vibratorjih. Zaradi pomanjkanja kapacitet plan ni dosežen pri nihajnih cilindrih, pnevmatskih razvodnikih NV 6, NV 10 in pri pretočnih ventilih. Odprema je dosežena 72 odst., od tega osnovni program 78 odst., dopolnilni program pa 60 odst.

V Orodjarni je proizvodni plan vrednostno dosežen v višini 73 odst. Plan ni dosežen zaradi pomanjkanja delovne sile in zaradi pomanjkanja utopnega materiala pri kovaškem orodju.

V Vzdrževanju je proizvodni plan vrednostno presežen za 10 odstotkov.

Podatki o vrednostni in količinski proizvodnji po tozdih za mesec julij so razvidni iz naslednjih tabel:

Količinska proizvodnja — julij

TOZD	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.
Vijakarna	270	247	92	—	—	—	270	247	92
Verigarna	370	314	85	27	13	48	397	327	82
Sidrne verige	309	233	75	719	747	104	1.028	980	95
Kovačnica	175	168	96	36	28	78	211	196	93
DO SKUPAJ	1.124	962	86	782	788	101	1.906	1.750	92

Vrednostna proizvodnja za julij

TOZD	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.
Vijakarna	78.544	83.623	106	3.331	1.731	52	81.875	85.354	104
Verigarna	103.628	94.856	92	13.780	5.668	41	117.408	100.524	86
Sidrne verige	78.678	80.695	103	114.663	113.385	99	193.381	194.080	100
Kovačnica	76.195	82.988	109	18.265	12.147	67	94.460	95.135	101
Orodjarna	3.250	597	18	20.101	16.421	82	23.351	17.018	73
Vzdrževanje	42	257	612	27.685	30.328	110	27.727	30.585	110
TIO (osnovni + dop.)	71.725	38.257	53	1.289	709	55	73.014	38.966	53
TIO brez dop. pr.	46.243	30.321	66	1.289	709	55	47.532	31.030	65
DO VERIGA	412.062	381.273	93	199.114	180.389	91	611.176	561.662	92
DO VERIGA (TIO brez dop. pr.)	386.580	350.952	91	199.114	179.680	91	585.694	530.632	91

Tudi v avgustu količinsko plan skupne proizvodnje ni dosežen. Proizvedli smo skupno 1.672 ton izdelkov oz, 12 odst. manj kot je bilo planirano. Eksterne proizvodnje je bilo na ravni DO 1.124 ton, to pa je na ravni planirane proizvodnje. Eksterna proizvodnja predstavlja 67 odst. skupne količinske proizvodnje. Interna proizvodnja je dosežena samo v višini 70 odst. planirane. Po tozdih je doseganje količinske proizvodnje različno. Plan skupne proizvodnje je presežen samo v Verigarni, plan eksterne proizvodnje je presežen v Verigarni in Sidrnih verigah, interna pro-

izvodnja pa je v vseh tozdih pod planirano.

Vrednostno plana skupne proizvodnje na ravni DO nismo dosegli, presežen je le plan eksterne proizvodnje za 1 odst. Slabše je doseganje plana interne proizvodnje, ki je za 26 odst. nižja od planirane.

V Vijakarni je proizvodni plan vrednostno presežen, v kg pa je dosežen 98 odst., kosovno pa 77 odst. Plan ni dosežen pri iver vijakih do Ø 3 in 3,1 do 3,5 mm ter pri lesnih vijakih 3,1 do 3,5 mm zaradi večje proizvodnje vijakov do 3 mm. Pri ostalih lesnih vijakih in pri krovnih vijakih plan ni dosežen zaradi manj izkoriščenih kapacitet in letnih dopustov. Zaradi pomanjkanja naročil plan ni dosežen pri hanger vijakih, pri standardnih in specialnih zakovicah ter pri žičnikih. Pri razcepkih plan ni dosežen zaradi pomanjkanja materiala. Odprema je dosežena 77-odstotno.

V Verigarni je vrednostno in količinsko presežen plan eksterne proizvodnje, interna proizvodnja pa je pod planirano. Plan ni dosežen pri strojno varjenih metrskih verigah do 4,5 mm in pri snežnih verigah za tovorna vozila zaradi zasedenosti kapacitet za snežne verige za izvoz, pri strojno varjenih metrskih verigah 4,6 do 8,9 mm pa zaradi večje proizvodnje strojno varjenih metrskih verig 9,0 do 11,00 mm. Pri visokoodpornih koncih 4,6 do 8,9 ter pri visokoodpornih verigah 9,0 do 11,0 mm plan ni dosežen zara-

ni dosegla, kar velja za eksterno, interno in skupno proizvodnjo. Plan ni dosežen pri dvoverižnih transporterjih zaradi pomanjkanja verig iz internega trga, prav tako pri visokoodpornih bremenskih verigah zaradi pomanjkanja verig. Plan ni dosežen pri kavljih zaradi pomanjkanja delovne sile in naročil, pri odkovkih serijske izdelave pa zaradi popravila I. linije. Odprema je dosežena 69-odstotno.

V TIO so tudi v avgustu doseženi slabi proizvodni rezultati, saj je proizvodni plan vred-

nostno dosežen 51 odst., od tega osnovni program 55 odst. in dopolnilni program 43 odst. Proizvodni plan osnovnega programa ni dosežen zaradi pomanjkanja naročil pri pnevmatskih cilindrih Ø 50, pri pnevmatskih razvodnikih NV 4 — meh., NV 4 — el., pri pnevmatskih razvodnikih NV 10 — el. in NV 25. Zaradi pomanjkanja kapacitet in materiala plan ni dosežen pri pnevmatskih cilindrih Ø 63,80 in pri nihajnih cilindrih ter pri pnevmatskih pretočnih ventilih. Pri pnevmatskih razvodnikih NV 6 —

meh. in NV 6 el. plan ni dosežen zaradi pomanjkanja kapacitet. Odprema je dosežena 86 odst., od tega osnovni program 82 odst., dopolnilni pa 77 odst.

V Orodjarni je proizvodni plan vrednostno dosežen 76 %. Glavni vzrok za nedoseganje plana so pomanjkanje utopnega materiala in pomanjkanje delovne sile.

V Vzdrževanju je proizvodni plan vrednostno presežen za 10 odst.

Količinski in vrednostni podatki o proizvodnji v avgustu so razvidni iz naslednjih tabel:

Količinska proizvodnja za avgust

TOZD	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.
Vijakarna	270	265	98	—	—	—	270	265	98
Verigarna	370	399	108	27	4	15	397	403	102
Sidrne verige	309	327	106	719	524	73	1.028	851	83
Kovačnica	175	133	76	36	20	56	211	153	73
DO VERIGA	1.124	1.124	100	782	548	70	1.906	1.672	88

Vrednostna proizvodnja za avgust

TOZD	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.	plan	doseženo	ind.
Vijakarna	78.544	92.677	118	3.331	3.401	102	81.875	96.078	117
Verigarna	103.628	112.481	109	13.780	5.471	40	117.408	117.952	100
Sidrne verige	78.678	95.316	121	114.663	83.160	73	193.341	178.476	92
Kovačnica	76.195	67.203	88	18.265	8.226	45	94.460	75.429	80
Orodjarna	3.250	342	11	20.101	17.452	87	23.351	17.794	76
Vzdrževanje	42	152	362	27.685	30.242	109	27.727	30.394	110
Tio (osn. + dop.)	80.829	41.206	51	1.289	280	22	82.118	41.486	51
TIO brez dop. progr.	55.419	30.278	55	1.289	280	22	56.708	30.558	54
DO VERIGA	421.166	409.377	97	199.114	148.232	74	620.280	557.609	90
DO VERIGA (TIO brez dop. pr.)	395.756	398.449	101	199.114	148.232	74	594.870	546.681	92

Oktober — mesec požarne varnosti

Še nekaj dni nas loči od meseca oktobra, meseca požarne varnosti. Ta mesec je prav gotovo eden najbolj razgibanih. Kmetovalci, vinogradniki pa tudi vrtičkarji imajo v tem mesecu največ dela. Prav tako je pa tudi po DO ta mesec precej odločilnega pomena za uresničitev zastavljenih ciljev.

Požari povzročajo naši družbi vsako leto ogromno materialno škodo. Poleg tega uničujejo naravna bogastva in v številnih primerih terjajo tudi človeška življenja. Vse to se

dogaja zaradi malomarnosti, neodgovornosti in nepoznavanja varnostnih ukrepov. Nevarnost pred požarom je vsakdanja, prisotna je povsod na vseh področjih dela in življenja. Zato je naša skupna naloga in skrb družbe in slehernega posameznika v njej, da sodeluje in se pridruži boju proti požarom.

Tako smo tudi v naši DO sestavili program za mesec oktober, ki se bo izvedel pod geslom:

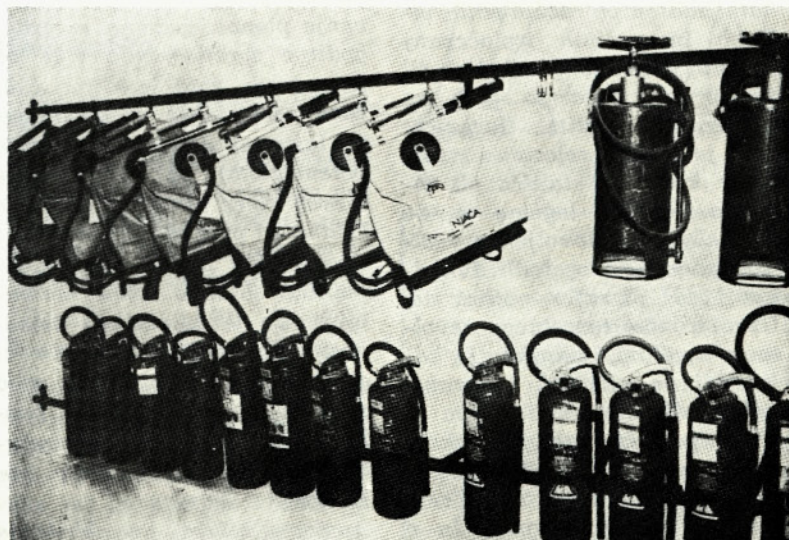
»KREPIMO PREVENTIVNO DEJAVNOST NA PODROČJU POŽARNEGA VARSTVA!«

Pripravili smo naslednji program:

1. Prikaz uporabe ročnih gasilnih aparatov
2. Komisijski pregled vseh požarno nevarnih mest v DO
3. Taktična vaja IGD v DO
4. Pregled vseh gasilnih aparatov v DO.

Pričakujemo, da bomo s skupnimi naporimi vsi skupaj kar najbolje izvedli zastavljeni program.

SVD

Javne skrivnosti o poslovnem rezultatu ter osebnih dohodkih

Poslovni rezultat in z njim povezani OD so vedno aktualna tema za obravnavo, zato bi želel predstaviti nekaj stvari, s katerimi je seznanjen in jih žal razume le ožji krog ljudi v našem kolektivu. Za ilustracijo bom uporabljal podatke o poslovnem rezultatu od I—IV/85 oz. na področju OD kar najbolj sveže informacije.

Ob vsakem periodičnem obračunu se na zborih delavcev obravnavajo doseženi poslovni rezultati. Vrednostno so lahko predstavljeni v obliki celotnega prihodka in njegove delitve ali pa kot doseženi ostanek čistega dohodka. V končni fazi gre za iste podatke s tem, da je ostanek čistega dohodka višji od sredstev namenjenih za rezervni in poslovni sklad (akumulacija) za stanovanjska sredstva skupne porabe formiranih iz ČD. Tako smo ugotovili ob polletju, da smo dosegli 277 mio din ostanka ČD oz. 230 mio din akumulacije. Ob tem se je večkrat javno, še bolj pogosto pa na tihem postavljalo vprašanje, zakaj čimprej vsaj del tega rezultata nismo razdelili med delavce. Nekaj tega negotovanja je bilo upravičeno, kar bom predstavil in tudi argumentiral kasneje, po drugi strani se pa s tem že dotikamo financiranja enostavne in razširjene reprodukcije. Smisel sredstev, namenjenih v poslovni sklad, je prvenstveno v tem, da se bodisi zaradi podražitev repromateriala in povečanja ostalih obveznosti ob istem obsegu zagotovi nemotena proizvodnja oz. ob širjenju proizvodnje dodatna lastna sredstva, ki so v času inflacije najcenejša.

V bistvu to v določenem trenutku predstavlja nek višek denarnih sredstev, ki pa so zaradi stalnega kroženja nenehno angažirana v poslovnem procesu, saj podražitve repromateriala in tudi porast OD povzročajo vedno višje stroške, čim višja je inflacija. Ob tem se nam takoj postavi osnovno vprašanje ali smo v poslovni sklad namenili dovolj, da bomo v tekočem obdobju kljub podražitvam lahko ohranili enak obseg proizvodnje. Tega pa nam veljavna metodologija o prikazovanju celotnega prihodka in njegove delitve ne omogoča, niti nam ne prikazuje dejanskega dela sredstev, namenjenega za poslovni sklad, ki ostane DO. Če izhajamo iz polletnih rezultatov, smo začasno namenili v poslovni sklad 191 mio din. Iz teh sredstev pa smo na podlagi bodisi zakonov ali samoupravnih sporazumov iz poslovnih sredstev za zadovoljitev naših skupnih potreb po novih cestah, železnicah in lukah, torej za SIS materialne proizvodnje brez obveznosti vračila namenili nekaj več kot 26 mio din, za potrebe nerazvitih po zakonu pa več kot 66 mio din, ki naj bi se vrnila v daljšem obdobju z današnjimi čas izredno nizko obrestno mero. Omenil še nismo združevanja v druge OZD in banke, od katerih nedvomno pričakujemo in

tudi dobivamo razne koristi, bodisi v obliki kratkoročnih ali investicijskih kreditov, bodisi solidnejše oskrbe z repromaterialom. Vsekakor lahko trdimo, da ostanek približno 21 mio din ni nobena garancija, da bomo v drugi polovici leta lahko nadaljevali proizvodni cikel brez likvidnostnih težav, ki pa se po znanem receptu rešujejo predvsem s povečanim obsegom kratkoročnih kreditov, ki zaradi ohranjanja cene družbenega kapitala z obrestmi vsaj poskušajo slediti inflaciji. Zato niso veliki stroški obresti nekaj nepričakovane, temveč rezultat delovanja ekonomskega sistema in tekočih ukrepov ekonomske politike.

Ob tem bi morali omeniti tudi to, da uveljavljene rešitve niso stimulatивne ne za posamezne dejavnosti ne za delovne organizacije z nadpovprečnimi rezultati, saj jih sistemske rešitve preko večjih obremenitev, katerih osnova je višina poslovnega sklada, z zmanjšanjem denarnih sredstev in povečanim obsegom kreditiranja, torej s povečanjem stroškov ponovno vračamo na povprečje.

Kot smo že navedli, je osnovni problem ali sredstva, namenjena poslovnemu skladu, v inflaciji zadoščajo enostavni reprodukciji. Obstajajo nekateri kazalci, ki pa se zaradi večje zahtevnosti uporabljajo med strokovnimi delavci zlasti na finančnem področju in jih nimamo tu namenoma pojasnjevati. To so predvsem kazalci o neto zadolžitvi, finančnem primanjkljaju oz. presežku, spreminjanju kratkoročnih virov v dolgoročne naložbe in podobno.

Iz teh pojasnil je razvidno, da se problematika poslovanja ne zaključuje z obravnavano delitvijo čistega dohodka in OD na zboru delavcev. Zagotoviti je potrebno nadaljnje poslovanje in širjenje DO, kar pa je zaradi solidarnostnih rešitev v našem ekonomskem sistemu dokaj težko, zlasti v času hude inflacije.

Tega so se zavedali tudi predlagatelji resolucij in družbenih dogovorov o delitvi dohodka in sredstev za OD, ki se zato niso toliko ozirali na čiste ekonomske kriterije, temveč na postopno zmanjševanje deleža skupne, splošne in osebne porabe v dohodku z osnovnim namenom ojačati reprodukcijsko sposobnost gospodarstva. Rezultati, gledano v daljšem obdobju, so po eni strani presenetljivi, po drugi strani pa logična posledica delovanja subjektov, izmed katerih se nobeden neče odpovedati realnemu, ne samo nominalnemu deležu v družbenem proizvodu. Inflacijska gibanja nas namreč vedno znova postavijo v okvir mogoče potrošnje, ki je že v pomembni meri zmanjšana za obveznosti do tujine.

Posledice teh usmeritev so razvidne tudi iz naših poslovnih rezultatov po zaključnih računih oz. v letu 1985 po periodičnem obračunu. Čisti dohodek delitev v okviru eksterne

realizacije si lahko predstavimo s pomočjo naslednje strukture v odstotkih:

Leto	skupaj ČD	OD	SSP	Ak
1980	30,4	24,9	4,2	1,3
1981	27,1	23,4	2,5	1,2
1982	25,7	22,2	2,4	1,1
1983	24,4	18,6	2,6	3,2
1984	24,3	16,6	2,2	5,5
1985	25,6	15,4	2,2	8,0

Zmanjševanje deleža sredstev za OD o okviru čistega dohodka na račun postopnega povečanja akumulacije je značilnost večine gospodarstva. Rezultati pa so razvidni iz pregleda statističnih podatkov o nominalnih in realnih osebnih dohodkih na delavca v Sloveniji za isto obdobje.

Leto	SRS	Gospodarstvo	Negospodarstvo	Vruga
1980	8.767	8.516	10.159	8.565
1981	11.404	11.153	12.767	11.478
1982	14.365	14.040	16.107	13.795
1983	18.259	17.957	19.864	17.563
1984	27.762	27.222	30.648	27.378
Ralni OD 84	5.350	5.255	5.822	5.285
OD v % na 80	61	62	57	62

Ob teh podatkih moramo omeniti, da ni namen sestanka zapeljevati delavce z neresničnimi podatki, to so samo povzeta uradno priznana gibanja OD, ki pa jih vsak delavec temeljito čuti na svojem žepu. Tako izhaja, da se je kupna moč delavcev do leta 84 znižala v gospodarstvu za 38 odst., v negospodarstvu pa celo za 43 odst. v primerjavi z letom 1980, ki je vzeto za osnovo. Zato nadpovprečni porasti oz. poračuni v negospodarstvu v letu 1985 niso in tudi ne morejo biti presenečenje, je le priznanje družbe, da smo osebno porabo v teh sektorjih le preveč omejili.

Vključili smo tudi primerjavo za našo DO, iz katere je razvidno, da so naša gibanja OD precej podobna gibanju OD v gospodarstvu SRS. Da bi bila slika popolnejša, si to predstavimo tako, da vzamemo naše OD kot osnovo primerjave ter ugotavljamo razmerja do železarn, predelovalcev in gospodarstva SRS. Rezultati bi bili naslednji:

Leto	Železarne	Predelovalci	Gospod. SRS
1980	92	103	101
1981	93	100	103
1982	93	103	98
1983	91	100	98
1984	94	102	101
1985	89	101	95

Razvidna so neka kolikor toliko ustaljena razmerja razen v polletju leta 1985. Vzroke za tak razplet nedvomno lahko pripišemo naši nekoliko večji previdnosti na področju delitve OD pred ugotavljanjem poslovnega rezultata ob periodičnem obračunu. Prej navedene številke kažejo, da smo se predelovalci obnašali precej podobno, medtem ko so železarne in tudi

večina ostalih subjektov gospodarstvu ne oziraje se na poslovne rezultate sledili porastu življenjskih stroškov ter možnosti, dane z letošnjo resolucijo. Podobna gibanja so se kljub našemu dvigu OD v juliju za 7 odst. nadaljevala tudi pri že-

lezarnah, tako da po podatkih I—VII/85 predstavlja naš povprečni OD samo še 87 odst. povprečja železarn oz. 1 odst. več kot pri predelovalcih.

Zato moramo omeniti, da bomo zaostanke pri rasti OD iz polletnega rezultata nadoknadili, saj sta nam to omogočila tako izvajanje resolucije kot tudi

SaS SOZD SŽ. Ker so te stvari že znane, jih ne bi posebej navajali. S poračuni in dvigom OD naj bi ponovno dohiteli in tudi za 1 % prehiteli povprečje gospodarstva v Sloveniji, saj nam je glede na zahtevnost dela in kvalifikacijsko strukturo to v okviru SOZD SŽ tudi priznано.

Seveda je to samo ena plat medalje, saj se bomo z drugo krepko soočili v teh in naslednjih mesecih. Za omenitev problema navajamo samo naslednje podatke: do polletja smo namenili v povprečju 15,4 odst. eksterne proizvodnje za OD, julija že 19,7 odst., v avgustu s poračuni pa že 24 odst. Res se povprečje poveča samo na 17,2 odst. za celo obdobje, toda z gibanjem v zadnjih dveh mesecih ne moremo biti zadovoljni. Doseženi povprečni OD v približni višini 44.200 din za I—VIII/85 oz. mesečno izplačilo s poračunom v približni višini 65.700 (brez poračuna 51.500 din na delavca) bi nam moral biti motivacija za povečanje

proizvodnje in prodaje. Rast OD ne moremo nadaljevati na podlagi dobrih, toda že zastaralih rezultatov, za katere bi se izkazalo, da so ob naslednjem periodičnem obračunu že usahnili.

Ni naš namen, da bi na koncu ponavljali že ne vem kolikokrat izrečene besede o potrebi po izpolnjevanju postavljenih planov, saj se tega vsak

sam temeljito zaveda. Popolnoma bo zadoščala usmeritev, ki smo jo postavili tudi v resolucijo, da bodo sredstva za OD in skupno porabo odvisna od dosežene proizvodnje, produktivnosti in gospodarnosti, izkazanih v dohodku. Nadaljnja rast osebnih dohodkov je torej predvsem v naših lastnih rokah.

Janko Maček

Veriga 5891

NEZNANJE JE MOČ
DEMONSTRACIJA
JE RADOST
MIŠLJENJE
JE PREKRŠEK

Piše se leto 5891. Kje je že Orwel s svojim letom 1984, Niti otroci se v šoli ne učijo več o njem. Roboti delajo verige v dveh izmenah. Delavci, ki programirajo in nadzorujejo robote, imajo le malo časa za svoje delo: v glavnem sedijo na sestankih in se udeležujejo demonstracij. Njihov delovni čas je svoboden, čemur ves čas nasprotujejo roboti. Ti so izbrskali zastarel magnetni trak z nekaterimi zgodovinskimi podatki, ki so v očitnem nasprotju z uradno zgodovino. Iz traka so izvedeli, da so bili v starem Rimu sužnji, nekakšni takratni roboti, ki so se uprli lastnikom, ob tem da so bili veliko pametnejši od lastnikov. Tudi sedaj menijo roboti, da so pametnejši od svojih nadzornikov, le da njihova tajna organizacija ROJSTVO še nima vseh podatkov za reprodukcijo. Sicer pa vsak robot zna vpiti na pouličnih demonstracijah in sestankih, tako kot delajo ljudje. Roboti imajo nekaj zaveznikov tudi med ljudmi. Zaveznike imajo v inženirjih — njihovih roditeljih, ki so jih delavci dali pobiti, vendar so jih roboti skrivaj rešili in zaščitili pred srdom delavcev. Te inženirje je obsodila politična organizacija MASPROGRES, ker niso izumili robota, ki bi nadzoroval ostale robote. Poleg tega se niso udeleževali sestankov in demonstracij, kar vse je bilo dokaz, da še vedno mislijo privatno. Tudi niso uspeli izdelati aparata za branje misli in so se tako izkazali za popolnoma nepotrebne in nekoristne. Ko so jih javno usmrtili na električnem stolu, so roboti skrivaj znižali napetost, tako da so bili le omamljeni. Zatem so jih skrili in sedaj s pomočjo robotov delajo zaroto.

Organizacija Masprogres nekaj sumi in v ta namen so že demontirali procesorje nekaj robotom, toda ker programov ne znajo dešifrirati, zaroti ne morejo priti na sled. Sicer v Masprogresu poteka široka akcija čiščenja proti zunanjim sovražnikom in vsem privatno mislečim, vsa tovarna je oblepljena s plakati in parolami
NEZNANJE JE MOČ
DEMONSTRACIJA JE
RADOST
MIŠLJENJE JE PREKRŠEK

Realist-futurist

Inovacije v Verigi

V drugem trimesečju leta 1985 je služba za inovacije prejela naslednje predloge (ideje):

1. Predlog št. 9/85, Mihael Kunstelj, razrezovalec v TIO: Ideja — izboljšava pri mazanju cirkularne žage.

2. Predlog št. 10/85, inž. Darko Hanžič, tehnolog pri SKK: Ideja — nov način izdelave vravnih ločnjev B 18 do B 30.

3. Predlog št. 11/85, inž. Jernej Raspet iz razvoja in Ciril Jemc iz Verigarne: Nova snežna veriga, model 85.

4. Predlog št. 12/85, Ivan Lah in Albin Kučič, oba iz TIO: Naprava za preizkus elementov pnevmatike.

5. Predlog št. 13/85, Marjan Janškovec, orodjar iz Orodjarne: Racionalizacija na orodju za prosti liv pokrovov PPC 125, 160 in 200.

6. Predlog št. 14/85, Janez Habjan in Franc Rozman, oba iz Vijakarne: Izboljšava pri obrezovanju klinov IMT 9-11x44.

7. Predlog št. 15/85, Đuro Štabi, galvanizer iz Verigarne: Povečana kapaciteta cinkanja v bobnih za različne kavlje.

8. Predlog št. 16/85, inž. Darko Hanžič, tehnolog pri SKK: Ideja — premakljivi elektromagnetni preizkuševallec razpok na VO verigah in njihovih elementih.

9. Predlog št. 17/85, Janko Kunstelj, tehnolog iz TIO: Ideja — inovacija na manšeti pri cilindrih PCC 32, 40, 50, 63, 80 in 100.

10. Predlog št. 18/85, Marjan Pirih, projektant iz ROESA: Hitra spojka M 10 x 1 za šolski komplet.

11. Predlog št. 19/85, Franc Frelih in Franc Mulej iz Orodjarne in Janez Kranjc iz Vijakarne: Večkratna uporaba Widia prijemnih ploščic za Hilgeland.

V omenjenem obdobju je strokovna komisija za obravnavanje inovacijskih predlogov pripravila naslednje predloge za komisije za delovna razmerja po tozkih:

19. seja — 15. 3. 1985

1. Predlog št. 31/84
Komisija predlaga, da se predlog zavrne, ker omenjena rešitev ni bila izvedena po predlogu avtorja.

2. Predlog št. 32/84
Komisija predlaga za uspešno rešitev naloge enkratno posebno nadomestilo.

3. Predlog št. 33/84
Komisija predlaga, da se predlog zavrne, ker se ne dela po avtorjevi zamisli.

4. Predlog št. 42/84
Komisija predlaga, da se predlog realizira, nato bi predlagatelj dobil enkratno posebno nadomestilo.

20. seja — 3. 4. 1985

1. Predlog št. 38/82
Komisija predlaga, da se za prvo leto izkoriščanja predloga izplača posebno nadomestilo. Sledita še dva izplačila.

2. Predlog št. 53/83

Komisija predlaga, da se izvrši izplačilo posebnega nadomestila za prvo in drugo leto koriščenja predloga. Sledi še eno izplačilo.

21. seja — 10. 5. 1985

1. Predlog št. 18/83
Komisija predlaga, da se izvrši drugo izplačilo posebnega nadomestila za koriščenje predloga. Sledi še eno izplačilo.

2. Predlog št. 19/83
Komisija predlaga, da se izvrši drugo izplačilo posebnega nadomestila za koriščenje predloga. Sledi še eno izplačilo.

3. Na seji so bile podane nove osnove za vrednotenje inovacij, ki so bile predložene na seji komisije za inovacije pri SOZD SZ dne 28. 3. 1985. Predloge bo treba upoštevati pri sestavljanju novega pravilnika.

22. seja — 13. 6. 1985

1. Predlog št. 40/84
Komisija predlaga, da se za koriščenje predloga izplača posebno nadomestilo.

2. Predlog št. 7/85
Komisija predlaga, da se predlagateljema izplača enkratno posebno nadomestilo za koriščenje predloga.

3. Predlog št. 5/85
Komisija predlaga, da se predlagateljema izplača enkratno posebno nadomestilo za koriščenje predloga.

4. Predlog št. 30/84
Komisija predlaga, da se štirim predlagateljema izplača enkratno posebno nadomestilo za koriščenje predloga.

5. Predlog št. 20/84
Komisija predlaga, da se naredi izračun predvidenega prihranka in da se bo šele nato odločalo o predlogu.

6. Predlog št. 21/84
Komisija predlaga, da se dobijo še dodatne informacije od kupca glede izdelka in se šele nato odloča o predlogu.

Komisije za delovna razmerja po tozkih so dokončno odločale o naslednjih predlogih:

1. TIO

1.1 Predlog št. 3/83, dipl. inž. Pavel Marjanovič iz ROESA: Rotacijski cilindri za odpiranje vrat avtobusa. Komisija je odločila, da se predlog začasno arhivira in če bi prišlo do naročil, bi se predlog ponovno obravnaval.

1.2 Predlog št. 17/82, inž. Vinko Faladore iz RORSA: Izdelava cilindrov PCC. Komisija bo v predlogu odločala, ko dobi mnenje zunanjega strokovnjaka in primerjavo cen med cilindroma PCD in PCC.

1.3 Predlog št. 25/82, inž. Vinko Faladore, Ludvik Rakelj in Franc Kodras iz ROSEA: Razvodnik CETOP. Komisija bo o predlogu odločala, ko dobi mnenje zunanjega strokovnjaka in primerjavo cen med staro in novo izvedbo razvodnikov.

1.4 Predlog št. 26/82, inž. Vinko Faladore in Ludvik Re-

kelj iz ROSEA: Miniaturni krmilni pnevmatski elementi. Komisija bo ponovno obravnavala predlog, ko bo urejena tehnična in tehnološka dokumentacija in ko bo prišlo do naročil.

2. KOVAČNICA

2.1 Predlog št. 28/82, Franc Lužnik iz službe razvoja: Skrajševalna spojka za bremenske verige.

Komisija je sprejela sklep o izplačilu prvega posebnega nadomestila za leto 1984 v znesku 69.828,50. Sledita še dva izplačila.

2.2 Predlog št. 18/83, Martin Horvat iz Kovačnice: Utopno kovanje drsnega obroča Ø 19. Komisija je sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila v višini 54.572 din za drugo leto koriščenja predloga. Sledi še eno izplačilo.

2.3 Predlog št. 19/83, inž. Darko Hanžič iz SKK: Hladno stiskanje sornikov po DIN 82101 velikosti 1 in 1,6. Komisija je sprejela sklep o izplačilu posebnega nadomestila, za drugo leto koriščenja predloga v višini 29.318 din. Sledi še eno izplačilo.

3. VERIGARNA

3.1. Predlog št. 31/84, Zlato Bernard iz galvanike: Univerzalna mrežica z nastavkom za kadi. Komisija je predlog zavrnila, ker predložena rešitev ni bila izvedena.

3.2 Predlog št. 32/84, Zlato Bernard iz galvanike: Obešalo »stonoga« za avtomatsko galvansko linijo. Komisija je sklenila, da se predlagatelju izplača enkratno posebno nadomestilo v višini 5.000 din za koriščenje predloga.

3.3 Predlog št. 33/84, Zlato Bernard iz galvanike: Obešala »trojček« za galvansko linijo. Komisija je predlog zavrnila, ker se ta izvedba obešal ne koristi.

3.4 Predlog št. 42/84, Zlato Bernard iz galvanike: Most za menjavo anod pri galvanski liniji. Komisija je sklenila, da se z izplačilom posebnega nadomestila počaka do njegove realizacije.

3.5 Predlog št. 53/83, inž. Jernej Raspet iz razvoja in Jože Pfajfar iz Verigarne (pri podaji predloga): Snežna veriga z jeklenim montažnodržalnim stranskim obročem. Komisija je sklenila, da se izplačata dva posebna nadomestila za dve leti koriščenja predloga, in sicer:

a) za leto 1983: inž. Jernej Raspet, 109.858 din, Jože Pfajfar 47.082 din

b) za leto 1984: inž. Jernej Raspet, 77.183 din; Jože Pfajfar 33.078 din

Sledi še izplačilo za koriščenje predloga v letu 1985.

Na koncu bi člane kolektiva obvestil še o tem, da je DS DO dne 12. 6. 1985 izvolil strokovno komisijo za ocenjevanje inovacij. Novost je ta, da je v komisiji predstavnik komercialne službe tov. Franc Novak in da so člani komisije obratni tehnologi iz tozdov.

Albin Lampe

Srečanje izumiteljev in inovatorjev

Celjska občina je 7. 9. organizirala srečanje izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav v Zrečah, ki so se ga udeležili tudi štirje člani našega društva.

Zbor vseh udeležencev je bil določen za deveto uro pred tovarno UNIOR, kjer nas je pozdravil podpredsednik ZDIATI-ja. Haller in nas vse skupaj povabil na ogled tovarne. Lahko smo se sami prepričali, zakaj tako uspešno poslušajo in kako pomembna je dobra organizacija podjetja.

Po ogledu je sledil uradni del srečanja. Direktor Uniorja tov. Osole nas je seznanil z razvojem podjetja in nam postregel z nekaj občudovanja vrednimi podatki. Od leta 1979, ko je podjetje zelo slabo poslovало in so se odločili za reorganizacijo, so povečali produktivnost za 1100 odst. v Kovačnici,

v ostalih obratih pa za preko 600 odst. Velik delež k temu so prispevali inovatorji s svojimi izboljšavami.

Potem nam je spregovoril predsednik ZDIATI-ja tov. Jan o pomenu inovatorstva in izumiteljstva za naše gospodarstvo.

Sledil je kratek kulturni program, ko so nam zapeli pevci iz Frankolovega in zaplesali folkloristi iz Poljčan.

Po obilnem kosilu smo se vsi skupaj odpeljali na Roglo, znan rekreacijski center, kjer smo se imeli priložnost spoznati med sabo.

Srečanje je potekalo v prijetnem vzdušju, toda počasi se je bilo treba odpraviti proti domu. Poslovali smo se z željo, da bi se še večkrat srečali.

L. N.

Trideset let občinske gasilske zveze Radovljica

Letos je minilo 30 let, odkar so gasilska društva ustanovila Občinsko gasilsko zvezo Bohinj, Bled in Radovljica, nakar so se leta 1966 po reorganizaciji družbenopolitične skupnosti združile v Občinsko gasilsko zvezo Radovljica.

Ta jubilej smo radovljiški gasilci želeli dostojno praznovati in predstaviti našo dejavnost širši družbenopolitični skupnosti. Zato smo praznovanje zveze vključili v praznovanje praznika občine Radovljica. Prireditve so se pričele v petek, 2. avgusta 1985, z otvoritvijo gasilske razstave pod naslovom »Gasilstvo včeraj—danes« v avli festivalne dvorane. Poudariti je treba, da je to razstavo pripravila komisija za zgodovino požarnega varstva naše ObGZ, izključno z ekspozi in dokumenti, ki jih hranijo naša društva. Zvečer so društva izvedla sektorsko vajo v Bohinju, Zasipu, Mošnjah in v Kropi. Po končanih sektorskih vajah so člani društev v počastitev praznovanja zveze zakurili kresove.

Osrednja slovesnost je potekala pod pokroviteljstvom OK SZDL Radovljica 3. avgusta 1985 v festivalni dvorani na Bledu, kjer smo gasilci predstavili razvoj zveze in društev. Slavnostni govornik je bil sekretar OK SZDL Radovljica tov. Anton Toman, ki je v prisotnosti delegatov zveze, predstavnikov družbenopolitičnih skupnosti, upravnih organov, predstavnikov občinskih gasilskih zvez gorenjske regije in ostalih gostov, razvil prapor ObGZ Radovljica. Na prapor so pripeli spominske trakove Skupščine občine Radovljica, OK SZDL in SIS za varstvo pred požarom občine Radovljica. Razvitje prapora je finančno omogočila OK SZDL Radovljica, za zlate žebličke pa je prispevalo vseh 37 gasilskih društev naše občine, ObGZ Jesenice, Tržič in Škofja Loka, OS ZSS Radovljica in ZKO občine Radovljica.

Za prizadevno delo v organih zveze in za prizadevanje v razvoju požarnega varstva občine Radovljica so bila podeljena zvezna in republiška odlikovanja ter občinska gasilska priznanja. Vsem članom gasilskih organizacij, ki so v teh 30 letih delovali v organih zveze in so s svojim delom doprinesli k razvoju zveze in so starejši od 60 let, so bile podeljene plakete ObGZ Radovljica. Plakete so prejele tudi družbenopolitične organizacije, upravni organi, društva in druge organizacije, ki uspešno sodelujejo z našo zvezo. Praznovanje zveze smo zaključili v nedeljo 4. avgusta 1985 z gasilskim tekmovanjem petih ObGZ gorenjske regije za prehodni pokal občine Radovljica, ki ga podeljuje skupščina občine Radovljica.

V priznanje uspešnemu delu ObGZ Radovljica na področju požarnega varstva in družbene samozaščite, smo na dan CZ prejeli zvezno plaketo CZ. Skupščina občine Radovljica je na slavnostni seji vseh treh zborov podelila veliko plaketo občine Radovljica. Medalje občine Radovljica so prejeli tudi trije člani gasilskih društev.

Ob tridesetletnem jubileju zveze je ObGZ Radovljica izdala tudi publikacijo »30 let ObGZ Radovljica«, v kateri je predstavljeno delo zveze od ustanovitve do danes. Poleg tega so se v tej publikaciji predstavila vsa gasilska društva naše občine, tako da ta publikacija predstavlja delo zveze, delo vseh 37 gasilskih društev ter razvoj požarnega varstva na področju naše občine od ustanovitve prve požarne obrambe pa do danes. S to publikacijo smo gasilce naše občine pridobili enoten pregled nad razvojem gasilstva, prizadevanjem našega članstva za uspešno delovanje društev ter aktivnostmi, s katerimi se v okviru delovanja društva ukvarajo člani.

Jože Smole

Osutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu pri delu

V zvezi s spremembami in dopolnitvami Zakona o varstvu pri delu želimo informirati vse zaposlene v naši delovni organizaciji. Posamezne spremembe in dopolnitve osnutka zakona zajemajo:

1. Razširitev kroga oseb, ki so skladno z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju zavarovanje za invalidnost kot posledico poškodbe pri delu oziroma poklicne bolezni.

2. Zakonske določbe o pismeni izjavi in strokovni oceni kot dokazih o izpolnjevanju predpisanih varstvenih ukrepov in normativov so zaradi jasnejše opredelitve razširjene in razčlenjene za posamezne primere.

3. Zaradi poenotenja splošnih varstvenih ukrepov in normativov zakon predpisuje, da republiški upravni organ, pristojen za delo, z izvršilnimi predpisi določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati delovna sredstva, oziroma kakšnim pogojem mora zadoščati delovno okolje.

4. Z namenom poenotenja rokov obdobjnih pregledov in preiskav delovnih razmer in delovnega okolja, kjer je večja nevarnost poškodb in zdravstvenih okvar delavcev, zakon določa skrajne roke.

Prav tako naj bi zakon določil, da lahko inšpektor dela odredi drugačne postopke ali načine pregledov in preiskav, če ugotovi, da uporabljene načini ne zagotavljajo pravih podatkov oziroma rezultati meritev niso zanesljivi.

5. Določanje potrebnih zdravstvenih in psihofizičnih pogojev, ki jih mora izpolnjevati delavec pri delu, kjer so nevarnosti za poškodbe in zdravstvene okvare večje, mora biti v skladu s strokovnimi mnenji in stališči medicine dela.

6. Sedanja določila zakona o organiziranem opravljanju strokovnih nalog s področja varstva pri delu jasneje in natančneje opredeljujejo subjekte varstva pri delu ter podrobneje razčlenjujejo pristojnosti strokovnih služb, ki delujejo na tem področju.

7. Zaradi povečanega obsega strokovnih opravil pri preverjanju zagotavljanja varnega delovnega okolja in varnih delovnih razmer, kar je posledica izrednega tehnološkega napredka, zakon določa, da republi-

ški organ, pristojen za delo, lahko pooblasti še druge organizacije združenega dela, če izpolnjujejo določene pogoje za opravljanje strokovnih nalog s področja varstva pri delu. Ob enem zakon obvezuje republiški upravni organ za delo, da z izvršilnimi predpisi podrobneje opredeli vsebino navedenih pogojev.

8. Skladno z obveznostjo, ki je naloga konvencije št. 121 Mednarodne organizacije dela, se med dela za večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare uvrščajo tudi tista, kjer obstaja nevarnost poklicnih bolezni.

9. Da bi lahko bolj kot zdaj uveljavili zdravstveni vidik varstva pri delu, je predlagatelj določil zakonsko **prepoved kajenja**.

10. Natančneje so razmejeje pristojnosti posameznih organov inšpekcije dela in določene obveznosti varovanja tajnosti podatkov, ki jih zve inšpektor za delo ali pooblaščenca organizacija združenega dela po 25. členu zakona, pri svojem delu.

11. Zahtevano je tudi vodenje evidenc poklicnih bolezni.

12. Kazenske določbe so usklajene z novimi rešitvami v spremembah in dopolnitvah zakona. Denarne kazni so valorizirane oziroma so določene nove višine, v skladu s tistimi, ki jih vsebuje predlog za izdajo zakona s spremembah in dopolnitvah zakona o prekrških s tezami.

Spremembe in dopolnitve zakona o varstvu pri delu vsebujejo tudi potrebne redakcijske popravke in usklajitev z nekaterimi širšimi zakonskimi predpisi, kot so **Zakon o združenem delu in drugi ustrezni zakoni**.

Na koncu pa naj opozorimo na zanimivo novost, ki je podrobno opredeljena v 26a členu.

Delavcem je prepovedano kaditi pri vsakem delu oziroma del in nalog, na sestankih, zborovanjih in prireditvah v zaprtih prostorih ter v javnih prevoznih sredstvih.

Zato bomo morali v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona urediti varstvo pri delu v skladu s tem zakonom.

Objavljeno v Poročevalcu št. 29 z dne 5. 8. 1985.

Iz SVD

ZAHVALE

Ob boleči in nenadni izgubi moža, očeta in starega očeta Franca Koščaka, se zahvaljujemo OIS Kovačnica in njegovim sodelavcem za venec, poslovilne besede ob odprtem grobu, godbi za odigrane žalostinke ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob boleči izguba dragega očeta Justina Hvala se najlepše zahvaljujem godbi na pihala Lesce za zaigrane žalostinke, OOS Vičakarna za darovani venec, sodelavcem pakovalnice, skupini skladišče orodja in skladišče gotovih izdelkov za denar, izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Žalujoča hčerka Zora Pagon z družino

Je dovolj pojasnjena delitev ostanka čistega dohodka?

Večkrat so bile izrečene pripombe, da so razprave ob periodičnih obračunih in tudi ob zaključnem računu borne, da se celotne razprave vrtijo okrog osebnih dohodkov. Razprav o pomembnih doseženih ekonomskih kategorijah v DO skoraj ni. Ni mogoče naštetih vseh razlogov, zakaj je temu tako. Navadno rečemo, da smo slabo informirani, da so informacije slabo podane in podobno. Pripombe, da je terminologija, ki se uporablja ob razlagah periodičnega ali zaključnega računa za vse nerazumljiva — gotovo drži. Res je, da so določene stvari težje razumljive, res pa je tudi, da razlog o vseh pomembnih stvareh, ki bi informacije o doseženem poslovnem rezultatu osvetlile tudi z dolgoročno finančnoekonomskega vidika, ni.

V človekovi naravi je, da bolj poudarja to, kar je obvezno in hvale vredno, manj pa tisto, kar ni obvezno, a prav tako potrebno. Ena od takih kategorij je gotovo ostanek čistega dohodka, še zlasti, če je indeks doseganja na preteklo leto sorazmerno visok. Ostanek čistega dohodka ob zaključku obračunske dobe razporejamo v sklade.

S predpisanim rezervnim skladom ni težav. Sklad skupne porabe je omejen z družbenim dogovorom ali sporazumom, je pa tudi stvar dogovora v odvisnosti od višine ostanka čistega dohodka in potreb po višini tega sklada. Če je ostanek še kaj, ponavadi rečemo — namenjamo ga v poslovni sklad. Prav to pa ponavadi povzroči vprašanje, zakaj pa ne za osebnostne dohodke. Čeprav je vprašanje akumulacije in osebnih dohodkov družbeno regulirano, povzroča taka razlaga največ nejasnosti pa tudi zadreg.

Taka in podobna vprašanja je slišati večkrat, zato bom poskušal pojasniti uspešnost poslovanja in razporejanja ostanka čistega dohodka v poslovni sklad tudi s finančnoekonomskega vidika.

Nekje sem slišal trditev, da DO uspešno posluje tedaj, ko izkazuje najmanj 10 odst. celotnega prihodka ostanka čistega dohodka. Ob natančnejšem premišljevanju te informacije sem ugotovil, da ima manjšo vrednost kot bi na prvi pogled sprejel to trditev. Še več, taka informacija je sila napačna, saj taka trditev ne velja povsod, ne v vseh ekonomijah in tudi ne v vseh DO. Posebno ne v naših gospodarskih gibanjih. Da bi posredovali natančnejše in dolgoročno zanesljive informacije, moramo poznati uradni obračunski sistem. Vem, da se bo kdo vprašal, kaj ima obračunski sistem opraviti z razlago na zborih. Gotovo ničesar, če se v njem ne zavedaš pozitivnega, še bolj pa pomanjkljivosti z vidika dobrega gospodarjenja.

Predpisi na tem področju zahtevajo, da delavci obravna-

vajo in potrjujejo poslovne rezultate obračunskega obdobja. Torej na zborih delavcev obravnavamo bilanco uspeha in jo potrjujemo, o bilanci stanja ni niti govora, kaj šele o tretjem računovodskem izrazu — bilanci gibanja sredstev.

Povedati moram, da popolno razumevanje uspešnosti poslovanja za dolgoročno finančno stabilnost brez obravnavanja ostalih računovodskih izrazov ni možno. Če bi želeli informirati ali razlagati tako, da bi morda bilo razumljivo vsem, to gotovo ne bi mogli opraviti v uri in pol, kolikor naj pač zbor delavcev traja.

Kako gledajo na stabilizacijo v Ravnah

Ker moramo v teh nestabilnih gospodarskih razmerah za nadaljnji razvoj tovarne, za višje OD, bogatejše življenje v kraju itn. nujno dosegati še boljše poslovne rezultate, je delavski svet delovne organizacije sprejel za naslednje obdobje več aktualnih nalog.

1. Vsi delavci, družbenopolitične organizacije in samoupravni organi, posebno organizatorji delovnih procesov od delovodij do poslovodnega odbora morajo vse naloge za doseganje boljših poslovnih rezultatov uresničevati odgovorno. Posebno pozornost je treba nameniti:

- uresničevanju dolgoročnih nalog in razvojni politiki
- določanju in uresničevanju mesečnih ciljev
- razvijanju samoupravnih odnosov v procesu dela
- razvijanju vseh oblik stimulacij
- krepitvi ustvarjalnosti in praktične učinkovitosti vseh strokovnih služb
- kadrovanju in usposabljanju vseh delavcev
- medsebojnim dobavam in oskrbi z materialom med tozdi
- dograditvi sistema inovacij in povečanju ažurnosti
- ocenitvi uspešnosti dela vseh tozdov ob koncu leta
- varčevanju na vsakem koraku, posebej predmetov velike vrednosti
- stalnemu izboljševanju kakovosti naših izdelkov
- preganjanju nedela, alkoholizma, delovne, tehnološke in poslovne nediscipline, negativne dejavnosti posameznikov itn.

2. Tozda RPT in Komerciala morata več in odgovorneje sodelovati pri določanju mesečnih ciljev po posameznih tozdih,

3. Po predlogu sindikata bomo razvili sistem tekmovanja za najboljši tozd oz. delovno skupnost in krožek kvalitete, najboljšo organizacijsko enoto in samoupravno delovno skupino ter najboljšega in najustvarjalnejšega delavca v tozdu, delovni skupnosti oz. DO. Nagrade zanje bodo v smislu strokovnega usposabljanja (ekskurzije, izobraževanje).

4. Ponovno bomo evidentirali alkoholike, posebno pozor-

Razlagalca ostane le, da razlaga dosežene posamezne ekonomske kategorije in ne vplivov z vidika uradne metodologije nanje. Tako postane predlagana delitev ostanka čistega dohodka s finančno ekonomskega vidika na zborih delavcev malce zamegljena ali docela nepojasnjena.

Delitev v poslovni sklad je dolgoročnejšega značaja in v kateri del poslovnega sklada je stvar trezne presoje gospodarstvenikov. Koliko bi bilo potrebno minimalno nameniti v poslovni sklad, pa v prihodnjih številkah glasila.

Stefan Jutriša

no tiste, ki se pijači šele vdajajo. Vanj bomo vključili več subjektov, poleg vodstev še samoupravne delovne skupine, sindikat, zdravstvene in socialne službe itn.

5. Začeli bomo evidentirati vse delavce, ki večkrat kršijo red in disciplino oz. ne dosegajo ustreznih delovnih rezultatov. Tem bomo poskušali pomagati z dodatnim usposabljanjem ali premeščanjem na ustreznjša dela. Proti lenuhom bomo postopali ostreje.

6. Še dosledneje bomo uresničevali že sprejete disciplinske ukrepe (suspenz, ugotavljanje materialne odgovornosti, pavšalna odškodnina itn.). Zato morajo strokovne službe svojo nadzorno funkcijo izvajati še odgovorneje.

Ravnateljji so dolžni izreči suspenz v naslednjih primerih:

- ob vsaki tatvini družbene ali privatne lastnine
- vsakemu delavcu, ki ima ob prihodu na delo ali med delom več kot 0,5 promila alkohola v krvi ali če delavec odkloni alkotest, ki mu ga odredi vodja delovnega procesa ali delavec splošne službe
- delavcev, ki opravljajo dela šoferja ali voznika manipulatorja, če imajo v krvi več kot 0,0 promila alkohola
- vsakemu delavcu, ki vnaša ali povzroči vnos alkohola v delovno področje
- ob hujskih primerih neuspele proizvodnje ali zgrešenih poslovnih odločitev
- delavcem, ki namerno širijo lažne informacije, čeprav so resnične informacije na razpolago, ali ki pozivajo k prekinitvi dela, ne da bi pred tem dali pobudo za sklic samoupravne delovne skupine ali zbor delovnih ljudi.

— ob hujskih primerih odklanjanja delovnih nalog

— vodjem delovnih procesov, ki v gornjih primerih ravnateljju ne dajo pobude za suspenz.

7. Vsak tozd mora izdelati seznam lastnih nalog in ciljev.

8. Predvideli bomo možnost postavljanja takšnih ciljev, katerih uresničitev nam bi ob zaključnem računu za leto 1985 dajala možnost za dodatno izplačilo OD.

Helena Merkač (ž. Ravne)

Kaj pravzaprav hočemo?

Problemi, ki so nastali v zadnjem času ob spoznanju, kako veljajo stabilizacijska načela samo za tiste, ki ustvarjajo dohodek, ob tem ko družbena režija (birokracija) takih omejitev nima, so me usmerili na razmišljanje, kaj pravzaprav hočemo.

Če sledimo dogajanjem, kot je posvetovanje o robotiki, zunanjih gospodarskim tokovom in končno krizi naše stvarnosti ob konstantno padajočem dohodku delavca (preračunano v konvertibilno valuto), nam misli begajo na različna področja. Zanimiva filozofija: »Če že denarja nimamo dovolj, vsaj pijmo!« daje nekje odgovor na vprašanje, zakaj so gostilne vendarle še polne.

Toda mi hočemo drugačno družbo! Želim si standard, konkurenčne proizvode v svetu, visoko tehnologijo, socializacijo in humanizacijo delovnih procesov, več prostega časa, zdravje okolje in tako naprej.

Oglejmo si par primerov! Sedanje stanje, če gledamo samo našo Verigo, nam ne omogoča niti eno, niti drugo. Delavci, ki delajo za stroji ob oljnih izparinah, ropotu, povišanih temperaturah, prepihu, imajo ob tem pravico do revolte.

V občinskem merilu raziškovalna dejavnost bazira na nekaj prostovoljcih in zbere iz dohodka ca. 3 milijone din na leto. Istočasno porabijo za svoje obratovanje strokovne službe — SIS v občini ca. 300 mio din na leto, ob trditvah, da je ta oblika bolj ekonomična od prejšnje.

Nekoč je bil direktor, ki je ob pogledu na polavtomat, kjer je delavec aktiviral naslednjo operacijo z drugim gumbom, rekel: »Naredite raje tako, da bo za vse samo en gumb!«

Impulz je bil dan in tako se je tudi naredilo, nastal je avtomat s tehnološko zagotovljeno kvaliteto izdelkov.

Manj delati, več zaslužiti, je naš moto, ki bi se da zelo radi držali. Na zahodu to dosega avtomatizacija, robotizacija, informatika, kompjuterizacija in podobno. Pri nas to dosega mo v glavnem z višjimi cenami. Žal to isto delajo tudi peki, pa kmetje, mesarji in končno tudi birokrati, ali lepše — družbena režija.

Ko čakam v vrsti pred vrati, da uredim vse potrebno, da se bom lahko uradno vozil s svojim avtomobilom, že pol ure gledam tistih nekaj uslužbenk, ki pišejo, iščejo razne kartone in sedaj celo podatke preko terminala. Pri obrazcih se malenkost zatakne in priti moram drugič. Ko odhajam, pomislim: »Ta stavba, pa stara stavba, pa še ena nasproti banke, pa še tista na Kopalški ter v bodočnosti še kakšna, kar vem ali kar ne vem, toda resnično ne vem KAJ DELAJO. Doma pa mi pride pod roke knjiga »Perkinsonov zakon« in marsikaj mi je jasno.

V tovarni me obišče bivši sošolec in navdušen pove, da konstruira stroj, ki bo nadomestil ročno delo in še hitreje in

kvalitetnejše bo deloval. Želi dobiti našo pnevmatiko za ta stroj. Skupaj premlevava in definirava in že rižem shemo za pnevmatsko krmilje. V mislih izvajam mrožico gibov, kako bo stroj deloval. Končno je shema gotova, skupaj s specifikacijo. Ves zadovoljen gre ta sošolec v trgovino, žal pa polovico stvari ni. Nekaj bi se dalo kombinirati, vendar so komponente v skladišču surovin. Skoraj en mesec je trajalo, da smo dobili material, ki je bil na zalogi.

Izredno močan vtis znova naredi name pogled na kovača, ki iz kosa železa oblikuje izdelek na kladihu. Občudujem njegovo spretnost in občutek, spuštam njegovo delo, ker sam tega ne znam in ker v takih pogojih ne bi želel delati. Vem, da so kovani izdelki dobri, saj za domačo uporabo iščem samo te, vendar pogoji so težki. Če pa še upoštevamo zdravstveno stanje in odstotek invalidnosti, poleg tega pa odgovornost delavca za izdelke in stroje, s katerimi delajo, predvsem pa odgovornost do sodelavcev, je primerjava z nekim pisunom, ki v razvejanem birokratskem sistemu deluje še zaviralno, praktično nemogoča.

Če pogledamo naše delo, ki ga opravljajo inženirji in tehniki, ko stalno iščemo rešitve na razvoju novih izdelkov, prilagajamo se vsem mogočim, konstruiramo in projektiramo stroje ob tem, da imamo samo odgovornosti in skoraj nobenih kompetenc ali vplivov na realizacijo našega dela, se prav tako lahko vprašamo o smiselnosti angažiranja preko predpisanih okvirov. Kajti samo angažiranje preko vseh okvirov, z veliko mero entuzijazma in inventivnosti daje prave in hitre rezultate. Če stvar prepustimo toku, organizaciji in ostalim, z organizacijo predpisanim okvirjem, je rezultat zelo slab, ali celo nič. Kljub temu daje naše delo vendarle prispevek, saj končno produktivnost, razen

Začarani krog

Kupec je naročil verige s kleščami za dviganje hlodov. Teh klešč že nekaj let ne delamo. Pripravljen pa je klešče skovati kooperant — kovač, mi pa bi te klešče montiral v naše verige. Tako smo se s kupcem tudi dogovorili. Enostavno! Mogoče je narediti klešče in verige, nikakor pa ne vse to opremiti s primerno dokumentacijo in zadovoljiti vsem organizacijskim in kaj vem katerim predpisom še.

Kot vsako drugo naročilo bi tudi to prodaja posredovala proizvodnji SPIK-a, tako da bi ga s kodiranjem vložila v računalnik. Za to med drugim potrebujemo tudi šifro izdelka. Šifre izdelka pa v tem primeru ne moremo dobiti, ker ni znana lastna cena izdelka. Lastne cene izdelka ne dobimo, ker kooperant privatnik ne želi povedati cene kovanja kavljev

prisile, lahko povečamo samo s pomočjo našega dela v kakršnikoli obliki. In spet se primerjamo z nekim pisunom in zopet se lahko isto vprašamo.

Iz vsega tega se utrne ena sama misel. Sedaj, ko je stabilizacijski program doživel fiasco, ob dobro plačani družbeni režiji, veliki inflaciji in drugih tegobah, ali ne bo potrebno resnično zamenjati tistega kovača, ki premalo naredi ali pa kakega drugega delavca, ker si je dovolil 5 minut podaljšati odmor, zraven pa še sitnari, kako bo živel s pokojnino ob tako nizki osnovi. Mogoče bi zamenjali tudi vse strokovne inventivne ljudi, ker stalno nekaj hočejo, sitnarijo, da se ne dela tako kot bi se moralo in včasih delajo kar po drugi uri ali celo doma, pa še študirajo stalno nekaj. Mogoče bi zamenjali tudi kakega direktorja, ki sitnari in pritiska, da bi se izvršilo prestrukturiranje, da bi se avtomatiziralo, da bi imel možnost točnih in hitrih informacij in na koncu še gnjavi za marketing aktivnostjo in informacijami.

Najbrž pa bi morali čisto pri miru pustiti tistega pisuna, ki ima mizo popolnoma založeno s papirji, tako da se ga skoraj ne vidi, da bo lahko v miru opravljal svoje koristno in zelo pomembno delo.

Če bomo še tako ravnali, potem so naša hotenja čista iluzija in se bomo pač morali sprijazniti, da bo stvar samo še slabša kot je. Kovač bo mogoče še s pnevmatskega kladiha prešel na ročno, da ne bo rabil drage energije, inženir pa bo študiral, kako menjati status delavca v delovni organizaciji za boljše mesto v družbeni režiji, recimo na občini, ali pa svoj potencial usmeriti v izven-službeno dejavnost.

Problem bo samo takrat, ko bo iz nič treba vzeti denar za to, da vsa ta dela in dejavnosti plačamo, pa še jedli bi radi.

V. Faladore

vnaprej. Te kavlje pri kooperantu ne moremo naročiti, ker le-ta nima materiala. Ustrezen material bi se v Verigi sicer našel, vendar ga ne moremo dati, ker v računalniku še nimamo naročila. Naročila v računalniku pa nimamo, ker še nimamo šifre izdelka. Tako je krog sklenjen. Pet mesecev se tako že pripravljamo — telefoniramo, pa spet malo pozabimo, se zopet skregamo. Za nekatere pa pravega problema sploh ni, saj naročila sploh še ni v računalniku.

Kaj pa kupec? Čaka in vsake toliko časa urgira. Pri tem do danes še ni vprašal za ceno, ampak samo kdaj bo končno že dobil verige s kleščami. Teh pa ne more dobiti, ker... Živel je mož, imel je psa, lepo ga je redil, nekoč mu ukrade ko mesa...

Franc Vovk

Slovenski železarji na Svetini

Komisija za šport in rekreacijo v Železarni Štore je organizirala 24. avgusta 1985 pohod slovenskih železarjev na Svetini.

Avtobus je odpeljal izpred Verige ob pol sedmih, čez dobro uro pa smo na Trojanah že imeli postanek za malico. Nato smo nadaljevali pot skozi Celje na vzhod proti Teharjem. V pozabo že tone, da so bile Teharje znane kot naselje nekdanjih kosezov, kmečkih plemičev, ki so od celjskih grofov dobili razne privilegije, a so morali zato braniti Gornje Celje. Na Teharjih vstopata cesta in železnica v ozko dolino Voglajne, ki jo obdajajo gozdni griči. V dolini stoje Štore, nekdanji zaselek Kresnike, danes pa pomemben industrijski kraj z veliko železarno. Tja smo prišli točno po predvidenem času in takoj vzeli pot pod nage.

Nekaj časa smo hodili po lepi beli cesti, prav taki, kot jo opevajo ljudske pesmi. Nato smo zavili na kolovoz, mimo ribogojnice in v gozd. Kmalu smo prišli do potoka. V tem predelu je mnogo potokov in vodâ, ki tečejo v Hudinjo in Voglajno. Površje je mokrotno in prikladno le za travnike. Njive so umaknjene na malo višje terase. Na mnogih krajih se vlečejo obsežne plasti glin, ki jo uporabljajo opekarne. Mnogo je sadovnjakov, tu in tam je videti še vinograd. Ko smo torej prišli do potoka, smo zavili po grapi ob njem. Tesen se je vedno bolj ožila; pravi se ji Hudičev graben. Malce spominja na naš Vintgar, samo da voda v njem ni tako divja in globoka, Hudičev graben je tudi mnogo bolj strm. Poti ni, po klinih in vrveh smo se vzpenjali vedno višje v sicer neprehodno sotesko in na nekaterih mestih se nastalo kar »ozko grlo«. Kolona pohodnikov se je strnila in šele zdaj se je videlo, koliko nas je (manj kot sicer na takih pohodih, a vseeno veliko). Vrvi in klini vzbujajo občutek pravega alpinizma, vendar jih je lahko premagal vsak, saj pogled navzdol ni bil prav nič zstrašujoč, le nekaj nižje je brzel čez skale gorski potok.

Do Celjske kočice smo hodili dve uri. Tam smo se malo podprli in odžejali, nato pa smo se zagrizli v travnato strmino nad kočico. Tu imajo pozimi smučarji svoj raj. Zdaj pa nas je za tilnikom ubadalo avgustovsko sonce z dolgim želim in nam izsuševalo grla. Oddahnili smo si šele, ko smo prišli v gozd, kjer sta nas sprejela hlad in mir. Ob poti so se nam klanjale visoke zvončnice. Po kotanjah so stale še luže od zadnjega dežja, ptice so nemoteno prepevale prav blizu poti.

Na Tolstem vrhu (830 m), ki ni prav nič podoben svojemu imenu, smo se za hip ustavili, čeprav gosti drevje skriva razgled. Kar samo od sebe pa se nam je posmejalo, ker sta tam stali dve dekletki in delili vsa-

kemu udeležencu pohoda koverte z značko in boni za pijačo in jedačo.

S Tolstega vrha smo se spustili najprej skozi mešan gozd, nato pa po dišečih senožetih navzdol na pot. Od tu ni bilo več daleč do doma železarjev na Svetini. Spodaj v dolini je vasica Svetina, ki leži v višini 700 m na vzhodni strani Tolstega vrha. Od doma železarjev je bil lep razgled na dolino in na vasico s cerkvijo na sredi in s pokopališčem ob gozdu.

Ura je bila pol enih, ravno pravi čas, da smo si potolazili želodce s pasuljem ali okusno kislino juho. Referent za rekreacijo v Železarni Štore tov. Matoh je imel kratek nagovor, v katerem je pozdravil vse udeležence pohoda. Poudaril je pomen srečanj, še zlasti takih, kjer se lahko dobijo vsi delavci, ne samo pravi planinci, ki imajo ustrezno opremo in kondicijo, ampak vsi, ki se žele rekreirati. Kasneje je v pogovoru za mizo (kjer se je tudi izkazalo, da je odlični pevec) dejal, da so celo dvomili, ali je primerno, da je pohod »samo« preko Celjske kočice in Svetine, češ da je to premalo zahtevno in prekratko. V tem smo si menda edini — pohod je zanimiv še toliko bolj zategadelj, ker nas seznanja z njihovo domačo, a nam neznano, pa vendar tako privlačno in zanimivo pokrajino. Kdo bi si bil mislil, da je le malo od Celja kakšen Hudičev graben s hudournikom, klini in vrvmi, na vrhu pa tako simpatični kočici kot sta Celjska in ta na Svetini!

Zaigral je trio Intervali, ki je s harmoniko, kitaro in saksofonom spominjal na pravo vaško muziko. Plesišče se je napolnilo, pete so se urno vrttele. V prijetni senčici na klopih in ob mizah smo zadovoljni posedali v pogovorih. Pesem se je dvignila nad bukve, skupaj so peli Štajerci, Gorenjci in Korošci.

Ob 18. uri je bil odhod. Ves avtobus je pel, vse od »Dekle daj mi rož rdečih« do »Trzinke«, a repertoarja še ni zmanjkalo. Nekateri so kmalu odnehali in ohripeli, pevsko društvo »Sraka« v zadnjem delu avtobusa pa je vztrajalo vse do doma.

Vmes smo se ustavili še na Vranskem — kajpak, to je kraj, kjer so vozniki že od nekdanj počivali pred vožnjo v trojanske klance, tu so bile gostilne in hlevi. V 16. stoletju je bila tod prva poštna postaja med Gradcem in Ljubljano, v času francoske okupacije je bila tu carinska postaja, za nas je bila le »osvežilna postaja«.

Za ta pohod in prijetno srečanje na Svetini se v imenu vseh udeležencev zahvaljujem Komisiji za rekreacijo in šport v Železarni Štore, pohvalo pa zasluži tudi prizadevni Emil Selan, ki nas na teh pohodih vedno vodi in zabava.

Ivanka Korošec

Kadrovske vesti

Novosprejeti delavci:

tozd Kovačnica:
Boštjan Fir

tozd TIO:
Boris Mulej,
Marko Mravinec,
Janez Zupan

tozd Verigarna:
Boštjan Heberle,
Rok Kocijančič,
Zvone Razinger,
Nataša Vrhunc,
Aleš Cerar,
Janez Grašič

tozd Orodjarna:
Tomaž Mesarič

tozd Vijakarna:
Vinko Igličar,
Mitja Peterman,
Aleš Peternel,
Fata Botonjič,
Ivka Sukobljevič,
Milka Ljevar

tozd Vzdrževanje:
Igor Izlakar,
Jože Ulčar

tozd Sidrne verige:
Kristina Muzga,
Edvard Kojzek

Prenekali z delom:

tozd Vijakarna:
Miro Pranjič,
Aleksander Talič

tozd Sidrne verige:

Simon Markelj,
Matjaž Lelja,
Senad Salkič,
Ismeta Mujkanovič

tozd TIO:

Cirila Lepoša,
Edi Lojen,
Bojan Rogač

tozd Verigarna:

Emir Konjevič,
Stojadin Savkovič

tozd Orodjarna:

Ivan Janežič

Poročili so se:

Anica Bez iz finančnega sektorja

Damjana Vurnik iz finančnega sektorja in Srečko Kopač iz tozd TIO

Ružica Dabižljevič iz tozd Vijakarna

Rodili so se:

Borutu Torkar iz tozda Vzdrževanje hči Urška

Kadrovska služba

Ob upokojitvi

Sredi aprila je odšel v pokoj naš sodelavec Stane Smrekar iz Sidrnih verig.

Videli smo ga prihajati vsaj pol ure pred pričetkom dne in to v prvi, drugi ali tretji izmeni. Isto je veljalo za delo ob sobotah, nedeljah in praznikih, kar ni bilo malokrat. »Bo mar že ura dve?« smo dejali dostikrat, ko nas je presenetil še v polnem teku prejšnje dne. Odgovoril je: »Ne maram drena, pa pridem prej.« Tako se tudi da izvršiti primopredajo pri delujoči peči, kar pa je pri nas mlajših težje doseči.

Peči so bile njegov kruh in znoj dolgo vrsto let, celih 32 let in to samo v Verigi. Vmes je bilo pet let prekinitve za še težje delo v rudniku.

»Človek ne sme zastati,« pravi sam in to je bilo videti pri plezanju po konstrukciji peči za pobeglim pramenom verige ali na cesti s kolesom.

Tudi pri menjavi dnin ni bilo nikdar problema in tudi prekinitvi dopust ne, samo da je delo teklo kontinuirano.

Zdržati 32 let in biti še voljan priti in nadomeščati dopuste v najbolj vročih dneh je skoraj nemogoče.

Želimo mu še dolgo vrsto let uživanja v pokoju.

SODELAVCI

Zahvale

Ob moji upokojitvi se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem Verigarne in osnovni organizaciji sindikata za darila, lepe želje in vso izkazano pozornost.

Vsem skupaj želim še naprej mnogo delovnih uspehov, sreče in zdravja.

Angela Gregorič

Ob upokojitvi se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem ter OOS Vijakarna za darila in lepe želje.

Vsem skupaj še vnaprej želim mnogo uspehov pri njihovem delu.

Rezka Legat

Iz šolskih klopi

Svoboden ljubim svobodno zemljo

Pravkar sem odložila zanimivo knjigo Boj pod Triglavom. Prebrala sem spis bivšega taboriščnika, ki je bil med vojno zaprt v nekem nemškem taborišču.

Tam so ljudi porabili za najbolj umazana in ponižujoča dela, poleg tega so jih mučili, topli in stradali. Ko pretepen človek ni bil več sposoben za delo, so ga živega strpali v krematorij in sežgali. Včasih so vdrli v majhno celico, kjer je bilo zaprtih tudi po dvajset taboriščnikov, si izbral nekaj ljudi ter jih odpeljali v krematorij.

Ali je sploh mogoče, da so ljudje lahko tako kruti, nečloveški do ljudi? Človek bi mislil, da ne. Vprašajte tiste, ki so to doživeli. Odgovorili vam bodo:

»Bili so zveri, a smo jih do-
tolkli!«

Nekateri so trpeli v zaporih in taboriščih, drugi so se skrivali v gozdovih, veliko jih je bilo, ki so se s puško postavili v bran okupatorju. Vse pa je bodrila ena sama skupna misel:

»Vse prešlo bo kakor kalna reka!«

Puške so pokale, strojnice so pele, po gozdovih se je razlegala pesem:

»Kot divji, hrzajoči konj prihaja k nam svoboda!«

Pesem je postajala vse glasnejša, močnejša, dokler ni odmevala po vsej zemlji. Tedaj je prišla svoboda. Upanje tisočerih src se je končno uresničilo.

»Svobodni ljubimo svobodno zemljo«, so vriskala srca. Res jo ljubimo. Ljubimo gozdove, polja, reke, travnike, vasi, mesta in zavedamo se, da bi to ne bilo naše, če ne bi bilo pogumnih borcev. Mnogi so za našo svobodo dali življenje, mnogi zdravje in mi jim to povrnimo. Povrnimo jim z ljubeznijo in hvaležnostjo, s spoštovanjem.

Lepa je naša dežela. Delajmo in gradimo na njej, v čast in ponos borcev, ki so nam jo ohranili, za doto našim prihodnjim rodovom, ki jo bodo ohranjali in obnavljali.

Suza Adžič, 8. b
OŠ FSF Lesce

Spomin na vas, tovariši, ne smete umreti!

Med oglušujočim grmenjem topov in treskanjem bomb so se iz gorske vasice nad Neretvo umikali ranjenci skupaj s preživeli partizani. Bilo je strašno. Vsi so hoteli na varno, panika je bila nepopisna. Naenkrat je pred skupino stopila bolničarka Mara:

»Zapojmo, ljudje!«

Sprva plašno, nato pa čedalje močnejše se je dvigala pe-

sem iznad pogorišč v svetlo nebo. Nežno kakor lahen vetrič je pesem hladila razgretim in utrujenim borcem čelo, jih spodbujala in zdelo se je, kakor da govori:

»Zdržite še malo!«

Hitro kakor vihar se je pesem spremenila; ni bila več golob, ki obletava požar, zdaj je bila orel, ki so mu peruti vihar. Ranjenci so zapeli, iz srca jim je prihajala pesem, prodrila je vse do nemških položajev. Nemci so za trenutek obstali, partizani so jurišali.

To je bil poslednji juriš malega borca, utrujenega komandanta, pogumne Mare... Bitka na Neretvi se je bližala koncu. To je bila velika moralna zmagica, ki je končno razodela vsemu svetu, kdo brani Jugoslavijo.

Za vse te naše padle borce, za kurirje, za bombaše in za bolničarke, ki ne bodo nikoli več videli sonca in sinjega neba, smo prvega novembra zapeli pesem. Elegija se je tiho vila mimo grobov, vsakemu padlemu borcu je povedala, da ni padel zaman. Tiho je obiskala pozabljene grobove in na vsakega položila cvetico. Ljudje so tiho sklonili glave v spomin padlim, otroške roke so položile pred spomenik šopek rož:

»Veš, stari ata, to je tudi zate!«

Marsikomu se je utrnula solza, marsikatera mama je pomislila, da je zdaj tudi njen sin maščevan. Na truplih padlih sinov, iz krvi in zdrobljenih kosti so zrastle mostovi v svet pravičnosti, svobode in domovine. Da, v svet nove domovine, ki je kakor pravljična. Njena zgodovina je lepa, čeprav pretresljiva.

Srečna in ponosna sem, da živim v taki domovini, kjer smo vsi bratje med seboj, »bratje pod sinjim nebom in soncem zlatim«.

Zato, da bodo tudi naši potomci spoznali veliko darilo svojih prednikov, zasajam zdaj rdeče rože na grobove, prižigam svečke pred spomenike.

Živite, tovariši, za nas, za medvedke in punčke, za svobodo in srečo in tudi zame; živite v naših srcih in spomin na vas ne bo nikoli umrl!

Mateja Lopuh, 8. a
OŠ F. S. F. Lesce

Obrambni dan

Domovina je samo ena in ne smemo pustiti, da bi nam jo sovražnik zavzel in si jo podredil. Zato se že v osnovni šoli pripravljamo na obrambo in zaščito domovine. Seveda naše priprave ne potekajo tako kot pri vojaki, ne urimo se z orožjem, temveč preverjamo znanje v orientaciji, prvi pomoči, o poznavanju puške M-48 in v strelskih veščinah. Pogosto preverjamo svoje znanje o zdravilnih rastlinah, topografskih znakih, zgodovinskih dejstvih...

V sredo smo tudi na naši šoli organizirali obrambni dan. Mladinci smo pripravili kurirsko mrežo in jo razpredli po vsem področju Lesce. Glavni obveščevalni center je bil v šoli, kurirji pa smo potem po Romanovih in Boštjanovih navodilih pošiljali učence na dve zbirni mesti. Vsi smo odlično opravili svojo nalogo, kajti vsi učenci smo pravočasno prišli do zbornih mest. Od tam smo odšli na startno mesto orientacijskega pohoda. Osmošolci smo startali precej pozno in vsi smo si bili edini, da bi bilo bolje napisati točen raspored, kdaj naj kdo pride; tako bi se izognili neprijetnemu čakanju in gneči na startu.

Na progi, ki je bila speljana precej zamotano, je bilo pet postaj. Na prvi, ki smo jo komaj našli, smo se dokazovali v poznavanju orientacije. Naši skupini je to kar dobro uspelo. Pot smo nadaljevali po beli prašni cesti. Poudariti velja, da tekmovalci nismo imeli nobene drugega pripomočka razen zemljevida, na katerem je bila zarisana smer pohoda.

Brez težav smo prispeli tudi do druge točke, kjer nas je tovarišica spraševala o puški M-48. V bližnjem gozdu smo našli še tovariša za tehniko, ki nam je zastavil pet vprašanj o prometu.

Naslednja postaja nam je zadala nemalo skrbi in če ne bi bilo nekega kmeta, bi jo gotovo zgrešili. No, karkoli je že bilo, odstreljali smo, malo v tarčo, malo mimo, in odšli proti cilju. Na cilju smo opravili še test iz prve pomoči, nato pa upehani odšli domov.

Vsi učenci smo se vestno lotili nalog in dokazali, da se zavedamo tako pomembne naloge, kot je obramba domovine. Želimo si, da bi na tak način še pogosto urili svoje sposobnosti, da pa jih v resnici, v obrambne namene, ne bi bilo treba nikoli preizkusiti.

Irena Grošelj, 8. b
Mateja Lopuh, 8. a

Kje se skriva mlado dekle

Veriga Lesce	pojavn na vodi	rjava žival	žoga izven igrišča	Torkar Borut	Igralka Martinelli	skandinavsko moško ime	Boksar Mohamed Ali	Nedota-knjnost	Očak	Hrib nad Rastojno	Izloček žlez z not. izločan	Zimski športni objekt	Kraj pri Poreču
Kdor uživa zaščito													
prebivalca našega središča													
Jugoslovanski aerotransport				udeleženec sestanka									
Učar Vladimir			lahak les	naša star plavalca					podzemlje v grški mitologiji				pobiralec davkov
mladinska organizacija med 400					Figura Zorana zemlja				pevec Vajta gr. podjopi pevec				
insert iz nekega filma						vrtna hišica				Pod del loka			
sestavil H.D.	Mesto v južni Franciji	vzimana pesem izraba				bolezen zit					Niko Vovk		
Levi pritok Irtiša						sklepni stavki (origin.)					Irena Klinar		
dlake nad očesom					Zadnji Lidijski kralj	Langus severin del telesa					Živalska noqa		
švicarski prakanton				znak za množenje							Reka v Erni gori Irska teror. organizac.		
vrsta socveta				pevec Orbison				Zupan				Andrej Marinc	Reka
vrsta okrasa				Selen				Italijanski kamion					
več piezalcev v steni											starejši citraenav avtomobil		

Izrebrani reševalci nagradne križanke iz prejšnje številke:

1. nagrada — Olga Veber, komerciala
2. nagrada — Ciril Jemc, Verigarna, Marjan Stiperski, Vijakarna
3. nagrada — Vlado Dobar, SKK, Dora Tonejc, Verigarna

Športna rekreacija

V času letnega dopusta ni bilo čutiti posebnega športno rekreativnega utripa v naši delovni organizaciji. Izjema sta le dva planinska pohoda in pa skoraj že pozabljeno občinsko sindikalno prvenstvo v plavanju. O tem v nadaljevanju nekaj več.

Planinska pohoda sta bila v mesecu avgustu, in sicer 24. avgusta na Celjsko kočo in 30. avgusta na Triglav. Na oba so se organizatorji dobro pripravili, tako da je bilo poskrbljeno za vse. Rez, da na Celjsko kočo ni bilo toliko hoje, zato pa je bilo več zabave. Razpoloženje je bilo veselo, prijateljsko in še enkrat se je pokazalo, da so takšni pohodi potrebni, saj

Paradoksi

- Ves svet se oborožuje za mir.
- Čimbolj inflacijo krotimo, temvečja je.
- Samoupravljalci se postavljamo na noge, v Ameriki se z našim Jugom vozijo.
- Večja letina, višje cene.
- Tistim, ki odstopajo, odstopov ne sprejmejo, tisti, ki jih »žagajo«, nočejo odstopiti.
- V Verigi jakost glasnosti narašča s kvadratom razdalje.
- Odmev udari zvočnik in mikrofona, ne pa govornika.
- Glave bodo padale, če bodo borci za »delavske« pravice morali delati (in hujšati).

združujejo železarje — prijateljstvo med njimi se pogloblja.

Po nekajletnem premoru (zadnji pohod na Triglav je bil 1979. leta) pa so se Jeseničani zopet odločili, da organizirajo pohod na Triglav. Ta očak naših Julijcev vedno privablja največ pohodnikov. Tudi tokrat je bilo tako. Dobra organizacija in pa zares lepo vreme sta bila garancija, da bo vse v najlepšem redu. In res je bilo tako. Čeprav malce utrujeni, smo naslednji dan veselo razporeženi prišli v Krmo, kjer je bil organiziran piknik.

Občinsko sindikalno prvenstvo v plavanju je bilo 15. julija na kopališču v Radovljici. Že pred samim tekmovanjem je bilo slišati pripombe na račun zgodnjega datuma, saj se je plavalna sezona komaj začela. Samo tekmovanje pa je samo potrdilo te govornice, saj se je prvenstva udeležilo le 96 tekmovalcev, od tega 84 moških in 12 žensk. Mnenje večine tekmovalcev je, da se to prvenstvo prestavi na konec avgusta, kot je to že bilo.

Sami rezultati so bili objavljeni na oglasni deski, zato tokrat še nekaj drugih podatkov. Naša ekipa, čeprav maloštevilna, zato pa toliko bolj kvalitetna, je bila zelo uspešna. Fantje so osvojili I. mesto, dekleta pa II. mesto, tako da so bili skupno tudi prvi. Še bolj pomembno pa je, da je ekipa osvojila v tekmovanju za najboljši športni kolektiv v okviru sindikalnih športnih iger 196

točk in se tako iz tretjega povzpela na drugo mesto — le 8,8 točk za vodečim Elanom. Pohvaliti velja vse, še posebno pa tiste, ki so štartali večkrat in osvajali medalje. Tako imamo realne možnosti, da na koncu le osvojimo I. mesto. Seveda bo za to potrebno veliko dobre volje in znanja. No konca tekmovanja sta še dve tekmi. Prva — to je namizni tenis, bo v mesecu oktobru (okrog 20. oktobra). Vabim vas, da se tega tekmovanja udeležite v čim večjem številu. Pred samo tekmo bo poskrbljeno tudi za trening. O tem vas bomo s plakati tudi obvestili.

Trenutni vrstni red SŠI za leto 1985 po sedmih disciplinah:

I. skupina — nad 400 zaposlenih:	točk
1. Elan Begunje	762,8
2. Veriga Lesce	654,0
3. LIP Bled	600,3
4. GG Bled	409,4
5. Iskra Otoče	400,0

Lep športni pozdrav!

J. Varl

Rekreacija

Ali veste, kaj pomeni beseda rekreacija?

Beseda izvira iz latinščine (RE + CREARE) in pomeni ponovno ustvariti, v širšem smislu obnoviti, osvežiti oziroma se z aktivnostjo okrepiti.

Definicija naših športnih strokovnjakov je naslednja:

Rekreacija je tista svobodna in organizirana aktivnost, ki fizično, psihično in socialno bogati, sprošča in obnavlja človeka ter ga pomaga oblikovati v vsestransko razvito osebnost.

Program kina Radovljica

od 3. do 31. oktobra 1985

Ameriški barvni zabavni film
»DIVJE ŽIVLJENJE«
četrtek 3. 10. ob 20. uri
sobota 5. 10. ob 18. uri
nedelja 6. 10. ob 20. uri

Zahod. nemški barvni erotični film
»ŠAMPIONI POSTELJE«
petek 4. 10. ob 20. uri
ponedeljek 7. 10. ob 20. uri
petek 9. 10. ob 20. uri

Ameriški barvni film
»UMAZANI INŠPEKTOR HARI«
sobota 5. 10. ob 20. uri
nedelja 6. 10. ob 18. uri
torek 8. 10. ob 20. uri

Francoski barvni zabavni film
»RAZKROPITE SE, KAJ ZIJATE«
četrtek 10. 10. ob 20. uri
ponedeljek 14. 10. ob 20. uri

Hongkonški barvni pustolovski film
»ZMAJ BRUCE LEE«
petek 11. 10. ob 20. uri
sobota 12. 10. ob 18. uri

Ameriški barvni zabavni film
»ZAFRKANTJE«
sobota 12. 10. ob 20. uri
nedelja 13. 10. ob 18. uri
sreda 16. 10. ob 20. uri

Francoski barvni film
»BANKIRJA«
nedelja 13. 10. ob 20. uri
torek 15. 10. ob 20. uri

Ameriški barvni film
»ANDREA«
četrtek 17. 10. ob 20. uri
ponedeljek 21. 10. ob 20. uri

Hongkonški barvni pustolovski film
»V ZMAJEVEM GNEZDU«
petek 18. 10. ob 20. uri
sobota 19. 10. ob 18. uri

Angleški barvni zabavni film
»FANNY HILL«
sobota 19. 10. ob 20. uri
nedelja 20. 10. ob 18. uri
sreda 23. 10. ob 20. uri

Ameriški barvni film
»DVORIŠNO OKNO«
nedelja 20. 10. ob 20. uri
torek 22. 10. ob 20. uri

Angleški barvni zgodovinski film
»GANDI«
četrtek 24. 10. ob 19. uri
nedelja 27. 10. ob 17. uri

Francoski barvni kriminalni film
»NOČNA PATROLA«
petek 25. 10. ob 20. uri
ponedeljek 28. 10. ob 20. uri

Italijanski barvni western film
»BEL STAR«
sobota 26. 10. ob 18. uri
četrtek 31. 10. ob 20. uri

Angleški barvni zabavni film
»LOKALNI JUNAK«
sobota 26. 10. ob 20. uri
torek 29. 10. ob 20. uri

Zahodno nemški barvni film
»ZGODBA O LEPOTICAH«
nedelja 27. 10. ob 20. uri
sreda 30. 10. ob 20. uri

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarnice — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno. Ureja ga uredniški odbor: Pavel Bizjak, Marjan Stiperski, Ivanka Korošec, Polona Lukan, Ivanka Sodja. Odgovorna urednika sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu in mnenju republiškega komiteja za informiranje prosto plačila prometnega davka. — Tisk: Tiskarna Ljubljana.